

LIBER AMICORUM ANNE MIE DRAYE

LIBER AMICORUM
ANNE MIE DRAYE

Johan ACKAERT
Alexander DE BECKER
Petra FOUBERT
Nan TORFS
Bernard VANHEUSDEN
Stijn VERBIST
(eds.)

intersentia

Antwerpen – Cambridge

Liber Amicorum Anne Mie Draye

Johan Ackaert, Alexander De Becker, Petra Foubert, Nan Torfs, Bernard Vanheusden en Stijn Verbist (eds.)

© 2015 Intersentia

Antwerpen – Cambridge

www.intersentia.be

Coverafbeelding © Saidja Heynickx

ISBN 978-94-000-0682-9

D/2015/7849/152

NUR 820

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

VOORWOORD

Anne Mie Draye beschrijven als een veelzijdig persoon is een understatement van formaat. Zij beheerde acht jaar lang de programma's leefmilieu en bouwkundig erfgoed van de Koning Boudewijnstichting. Daarna stapte ze de academische wereld in, evenwel zonder de liefde voor het erfgoed te laten bekoelen. Aan de KU Leuven promoveerde ze immers over de juridische aspecten verbonden aan monumenten en landschappen in dit land. Die veelzijdigheid blijkt ook uit de plaatsen waar Anne Mie Draye bedrijvig was. Na haar verblijf aan de KU Leuven trok ze naar de UHasselt om er onder andere milieurecht en bestuursrecht te doceren en vooral om aldaar finaal als decaan de Faculteit Rechten definitief vorm te geven. Daarnaast was ze ook gastdocent aan Academia Istropolitana Nova in Bratislava. Hoe het erfgoed bewaken, is voor Anne Mie Draye niet enkel een theoretische vraagstelling maar ook praxis. Zo vertegenwoordigde zij België in het Committee on Legal, Administrative and Financial Issues van Icomos (International Council on Monuments and Sites), was ze voorzitter van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van het Vlaamse Gewest, bestuurder van de Vereniging voor het Behoud van het Onroerend Cultureel Erfgoed van België en van Argus vzw. En deze lijst is niet exhaustief.

Veelzijdigheid alom dus. Dit is dan ook de eerste rode draad die de editors door dit boek wilden trekken. De bijdragen zijn gebundeld in vier grote delen, die de intellectuele honger van Anne Mie Draye belichamen. Uiteraard starten we met haar grootste passie: het erfgoed. De tweede bundel opstellen neemt diverse aspecten van het milieurecht onder de loep: de discipline die ze aan de UHasselt maar ook op andere locaties op de sporen zette. Ze was aan de UHasselt ook hoogleraar bestuursrecht: de derde bundel is daarvan de neerslag. Voor de laatste bundel is gekozen uit bijdragen die zich op kruispunten situeren tussen de drie aangehaalde rechtstakken en andere rechtsdomeinen. Anne Mie Draye is niet alleen veelzijdig maar legde ook een grote openheid aan de dag tegenover multidisciplinaire benaderingen.

Voor de auteurs deden we niet enkel een beroep op het eigen huis, maar ook op een rijke schare van collega's die Anne Mie Draye in de loop van haar mooi gevulde carrière op diverse fora ontmoette. Dit levert bijdragen op die neergeschreven zijn vanuit uiteenlopende invalshoeken; niet alleen de verschillende rechtsdomeinen, maar ook de economie en de bestuurskunde komen aan bod. Voor de cover konden we rekenen op een architect, aangewezen door haar goede collega-decaan van de faculteit Architectuur. Zoals u kan merken, een terechte keuze: tekenen en ontwerpen is hun taalvehikel, niet het geschrift.

Nog een laatste leeswijzer. Hoewel allemaal gereviewd, stroken de verschillende hoofdstukken niet met het klassieke concept van een academische bijdrage. De samenstellers opteerden ervoor om het onderwijsconcept van de rechtenopleiding aan de UHasselt, waaronder Anne Mie Draye voluit haar schouders zette, te laten weerspiegelen in de tekststructuur. Zoals in het probleemgestuurd onderwijs (PGO) de leerstof wordt opgebouwd vanuit probleemtaken die de studenten moeten oplossen, start elk hoofdstuk met een concrete ‘case’. Deze zullen u als lezer uitnodigen om de relevante vragen te stellen, de zoektocht aan te vatten naar mogelijke antwoorden, deze af te wegen, te synthetiseren maar ook om de hiaten in de kennis aan te wijzen. En daar is het in de wetenschap juist om te doen.

Veel leesplezier.

Johan ACKAERT

mede namens

Alexander DE BECKER

Petra FOUBERT

Nan TORFS

Bernard VANHEUSDEN

Stijn VERBIST

TEN GELEIDE

In mijn bijdrage zou ik graag een ‘portret’ schetsen van Anne Mie Draye, maar misschien dekt het meerdimensionale begrip ‘beeld’ beter mijn bijdrage dan het tweedimensionale begrip ‘portret’, want er zijn verschillende dimensies in de academische loopbaan van Anne Mie te belichten.

Tijdens mijn rectoraat heb ik de academische loopbaan van Anne Mie kunnen volgen, maar het best heb ik haar toch leren kennen tijdens onze intense samenwerking bij het opstarten van de opleiding rechten aan de Universiteit Hasselt en de oprichting van een nieuwe faculteit Rechten. Maar vooraleer we daar aan toe zijn, moet ik toch nog het ‘beeld’ van de veelzijdige persoon Anne Mie Draye vanuit een aantal andere gezichtspunten belichten.

ANNE MIE DRAYE EN MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN

Anne Mie Draye is na het behalen van haar diploma van licentiate in de rechten in 1978 gedurende acht jaar aan de slag geweest bij de Koning Boudewijnstichting, waar ze verantwoordelijk was voor de programma’s Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu. Ongetwijfeld heeft deze periode haar belangstelling voor deze domeinen aangescherpt.

In 1987 klonk de lokroep van het wetenschappelijk onderzoek en keerde Anne Mie terug naar de KU Leuven om er als assistent aan de Faculteit Rechtsgeleerdheid te werken aan een doctoraat. Haar proefschrift handelt over “Monumenten en Landschappen in België. Juridische aspecten” en werd nadien nog in een geactualiseerde versie in boekvorm uitgegeven.

Bestuursrecht, onroerend erfgoed, natuurbehoud en stedenbouw zijn thema’s die haar voor de rest van haar loopbaan zijn blijven boeien. Haar wetenschappelijke publicaties, de talloze bijdragen en referaten, haar vele voordrachten over deze thema’s zijn daarvan de blijvende getuigenissen.

Haar academische reputatie en expertise in deze domeinen wordt nationaal en internationaal erkend.

Als gastdocent is Anne Mie actief aan het Instituut voor Administratief Recht van haar alma mater in Leuven, waar ze “European and comparative law in the field of conservation” doceert aan het Raymond Lemaire International Centre for Conservation. Ze is eveneens gastdocent aan de Academia Istitropolitana Nova in

Bratislava. Ze was lid van verschillende doctoraatsjury's en promotor van verschillende onderzoeksprojecten.

Anne Mie Draye is vicevoorzitter van het Legal Committee van Icomos, de ngo die Unesco bijstaat in verband met de Werelderfgoedconventie.

Maar ook op het bestuurlijke terrein nam Anne Mie haar verantwoordelijkheden op.

Ze is bestuurder van de Vereniging voor het Behoud van het Onroerend Cultureel Erfgoed.

Als lid van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen werd ze in 2010 benoemd tot voorzitter van de Vlaamse Commissie, in opvolging van Andries Van den Abeele. Daarnaast neemt ze bestuursmandaten op en is ze lid van vele verenigingen, commissies, jury's van prijzen op het terrein van monumenten en landschappen.

ANNE MIE DRAYE IN DE FACULTEIT ECONOMIE

Tamelijk snel na haar doctoraat in 1992 aan de KU Leuven, in 1994, startte Anne Mie Draye haar academische loopbaan aan het toenmalige Limburgs Universitair Centrum (LUC) in de toen pas als economische faculteit geïntegreerde Economische Hogeschool Limburg (EHL).

De integratie van de EHL in het LUC in 1991 was een voorloper van de recente omvangrijke integratie in heel Vlaanderen van alle twee-cycli-opleidingen uit de hogescholen in de universiteiten. Het academiseringstraject dat daarmee gepaard gaat, moest ook in 1991 aangepakt worden. De versterking van de faculteit met stafleden met een doctoraat was daarbij een belangrijk element.

Van bij haar aantreden als staflid nam Anne Mie de drie taken van een academicus aan een universiteit ter harte: onderwijs, onderzoek en dienstverlening.

In 1997 trad zij toe tot het Centrum voor Milieukunde van de universiteit om als juriste samen met econoom Theo Thewys de ambitie van een interdisciplinaire benadering van milieuproblemen waar te maken. Naast de wetenschappelijke en technologische benadering vereist de oplossing van milieuproblemen natuurlijk ook een economische en een juridische benadering. In het Centrum voor Milieukunde leidt dit tot verschillende onderzoeksprojecten en tot verschillende doctoraatsprojecten waarin Anne Mie als jurylid of copromotor optreedt.

Ook binnen de Faculteit Economie wordt een beroep gedaan op haar bestuurservaring en wordt ze voorzitter van de curriculumraad en ondervoorzitter van het departement Economie en Recht.

ANNE MIE DRAYE BIJ DE VOORBEREIDING EN DE START VAN DE OPLEIDING RECHTEN

De UHasselt droomde al bijna twintig jaar van een eigen rechtsfaculteit. Maar tussen droom en daad stonden heel wat hindernissen en bezwaren. Met de oprichting in 2000 van de transnationale Universiteit Limburg (tUL), een samenwerkingsverband tussen de universiteiten van Hasselt en Maastricht, ontstond een kader dat nieuwe kansen creëerde. Het nieuwe concept was rationaliserend, want we brachten de kennis van twee universiteiten samen, grensoverschrijdend en in lijn met het Europese gedachtegoed. Niemand kon er eigenlijk tegen zijn.

In 2005 engageerde de Vlaamse regering zich in het Limburgplan tot een verdere versterking van het hoger onderwijs in Limburg. In mei 2006 werd de onderwijsbevoegdheid van de tUL uitgebreid met het studiedomein 'rechten' en was de decreetale basis voorhanden. Vooruitlopend op die beslissing hadden beide universiteiten van de tUL al een 'curriculumvoorbereidingsgroep' opgestart.

Voor Hasselt was het evident dat Anne Mie Draye hierin een belangrijke rol zou spelen. Verder maakten ook Hugo Lamon, bestuurslid van de Orde van de Vlaamse Balies, en Jan De Groof, hoogleraar onderwijsrecht en regeringscommissaris van de UH, deel uit van de Hasseltse delegatie.

Aan Nederlandse zijde werd de delegatie geleid door Aalt Willem Heringa, toen decaan van de Maastrichtse Rechtsfaculteit. Hij werd geassisteerd door de Vlaming Peter Van den Bossche, hoogleraar in Maastricht, en René De Groot, eveneens hoogleraar in Maastricht.

Mij was gevraagd om als prorector van de UH de delegatie te leiden. Als enige niet-jurist heb ik wel even getwijfeld, maar ik heb mij toch door de rector laten overtuigen om de opdracht op te nemen.

De eerste vergadering had plaats in Nederland, maar op een eerder Vlaamse manier, namelijk in een uitstekend restaurant in Maastricht. Het vervolg speelde zich echter af aan de vergadertafels, beurtelings in Hasselt en Maastricht. De besprekingen tussen de juristen van de werkgroep leiden tamelijk snel tot een voorstel van curriculum waarin de Nederlandse expertise in Europees en internationaal recht aan bod komt, het rechtsvergelijkend perspectief gehanteerd wordt en het probleemgestuurd onderwijs als didactisch concept zou worden toegepast.

De tUL diende dit voorstel voor een nieuwe rechtenopleiding in bij de Erkenningscommissie, die in een eerste stap de macrodoelmatigheid van de nieuwe opleiding diende te beoordelen. De erkenningscommissie gaf in augustus 2006 een negatief oordeel. Ons voorstel kreeg als kritiek dat we in Vlaanderen op deze wijze onmogelijk een *civiel effect* konden realiseren. Een grotere aanwezigheid van Belgische juristen was daarvoor absoluut noodzakelijk. De participatie van een bestaande Vlaamse juridische faculteit was dus aangewezen en zou daarenboven tot een rationeler gebruik van de juridische expertise in Vlaanderen leiden.

De procedure bood ons een herkansingsmogelijkheid door rechtstreeks bij de Vlaamse regering een aangepast voorstel in te dienen dat rekening hield met

de kritiek van de Erkenningcommissie. Na overleg met de universiteitsbesturen hebben we dan ons voorstel geherformuleerd met de Faculteit Rechtsgeleerdheid van de KU Leuven als derde partner. Paul Van Orshoven, decaan van de Faculteit Rechtsgeleerdheid van de KU Leuven, en de hoogleraren Koen Geens en Wouter Devroe, namen vanaf toen deel aan de werkzaamheden van de ‘curriculumvoorbereidingsgroep’.

De eerste vergadering met de nieuwe partner verliep in een wat gespannen sfeer. Maar veel tijd om te treuren was er niet. In de volgende vergaderingen overheerste snel een zakelijke benadering, die snel een aangepast curriculum en een voorstel van samenwerkingsovereenkomst tussen de tUL en de KU Leuven opleverden. Op 22 september 2006 besliste de Vlaamse regering positief over ons voorstel.

De werkgroep kon nu beginnen met een aanvraagdossier voor een Toets Nieuwe Opleiding bij de NVAO. Op 22 mei 2007 nam de NVAO een positief besluit over onze aanvraag, dat in oktober 2007 bekrachtigd werd door de Vlaamse regering.

De nieuwe bacheloropleiding in de rechten kon van start gaan!

In dit lange hindernissenparcours, met veel vergaderingen en af en toe toch stresserende momenten, heb ik de inbreng van Anne Mie ten zeerste gewaardeerd. Haar inbreng en deskundigheid waren van kapitaal belang.

Maar het werk was niet af, het begon pas. Na de verkregen toelating moest de nieuwe opleiding uitgebouwd worden. Die taak werd toevertrouwd aan een opleidingsbestuur waarin de drie faculteiten van de drie universiteiten paritair vertegenwoordigd zijn. Voor de Hasseltse rechtsfaculteit zetelden de nieuw aange trokken decaan Hendrik Vuye en Anne Mie Draye. Een nieuwe opleiding uit het niets opstarten is niet eenvoudig, maar biedt ook grote opportuniteiten. In een bestaande opleiding zijn dingen soms vastgeroest en maar moeilijk te veranderen.

In september 2008 is de opleiding dan echt van start gegaan en ze scoorde meteen: met 270 studenten werd de prognose ruim overschreden.

De dagdagelijkse leiding van de opleiding werd toevertrouwd aan een opleidingsdirecteur. De functie werd in de opstartperiode tot 2011 opgenomen door Anne Mie. Zij heeft daardoor niet alleen een grote verdienste in het voorbereidingstraject, maar ook in de concrete realisatie nadien. Een opleiding die voor het eerst loopt, brengt natuurlijk heel wat praktische problemen mee die snel een oplossing moeten krijgen.

Dat ze die taak uitstekend vervuld heeft, blijkt uit de positieve beoordeling van de visitatiecommissie, die in 2012 de bacheloropleiding positief beoordeelde en zelfs een score ‘excellent’ toekende voor de manier waarop de opleiding continu aan verbetering werkt. De uitstekende beoordeling door de visitatiecommissie is natuurlijk een opsteker voor iedereen die betrokken is bij de opleiding. We hebben het hele proces – voorbereiding en uitvoering – met drie partners doorlopen: UHasselt, KU Leuven en UMaastricht. Dat is af en toe wel eens lastig,

maar het heeft ook voordelen. Het maakt dat men veel kritischer kijkt naar het programma en de bijdrage van elke partner.

ANNE MIE DRAYE ALS DECAAN VAN DE FACULTEIT RECHTEN

Het succes van de bacheloropleiding met een gemiddelde jaarlijkse instroom van bijna 200 studenten geeft natuurlijk vertrouwen om nu ook de masteropleiding uit te bouwen. De bachelorstudenten van de UHasselt kunnen natuurlijk doorstromen naar de masteropleidingen van de Universiteit Maastricht en die van de KU Leuven, maar de UHasselt wil voor haar bachelorstudenten ook in Hasselt mastertrajecten aanbieden, waarin ook de onderzoeksexpertise van haar juridische faculteit tot uiting komt.

Binnen het opleidingsbestuur worden al vroeg na het opstarten van de bachelor gesprekken met de partners gestart om het curriculum van de master te bepalen. Drijvende kracht was opnieuw Anne Mie.

De discussies in het opleidingsbestuur leiden uiteindelijk tot de keuze voor een master in Hasselt met twee afstudeerrichtingen: een verbredende en verdiepende afstudeerrichting ‘rechtsbedeling’ en een afstudeerrichting ‘overheid en recht’, waar de student zich kan specialiseren in het nationale en internationale publiekrecht. Vooral in de afstudeerrichting ‘overheid en recht’ kan de juridische faculteit van de UHasselt met haar Centrum voor Overheid en Recht (CORE) haar onderzoeksexpertise valoriseren, maar de kracht van de master en van de hele opleiding zit natuurlijk in het kunnen combineren van de onderzoeksexpertise van de drie partners.

Opnieuw moet het hele traject voor een nieuwe opleiding doorlopen worden. Maar we hebben ondertussen wel wat ervaring opgebouwd, zodat het nu iets vlotter loopt. In maart 2010 werd de aanvraag voor een nieuwe master in de rechten ingediend voor een macrodoelmatigheidstoets. De Erkenningscommissie gaf in mei 2010 een positief oordeel, zodat in juni 2010 een aanvraag bij de NVAO kon worden ingediend voor een Toets Nieuwe Opleiding. In januari 2011 volgt dan een positief besluit van de NVAO, zodat onze eerste in juli 2011 afstuderende bachelorstudenten in september onmiddellijk kunnen starten in de nieuwe master.

Ondertussen heeft de nieuwe master in december 2014 ook al een visitatiecommissie op bezoek gehad met een positief oordeel als resultaat.

Terugkijkend op het verhaal van de uitbouw van de rechtenopleiding aan de Universiteit Hasselt kan je niet anders dan dit een succes noemen: een hoge instroom van studenten, uitstekende visitatierapporten, de eerste masters die afgestudeerd zijn en zonder problemen hun weg op de arbeidsmarkt vinden, alumni die zeer lovend over hun opleiding spreken, een enorme boost voor het onderzoek met 23 onderzoekers die aan een doctoraat werken en reeds een eer-

ste uitgereikt doctoraat, een uitgebouwde Faculteit Rechten met 850 studenten in een gloednieuwe stadscampus in Hasselt, een goed lopende samenwerking met de partneruniversiteiten in Maastricht en Leuven, een uitstekende samenwerking met de advocatuur en de rechtbanken uit de regio met onder meer een gemeenschappelijk uitgebouwde juridische bibliotheek voor de regio, ...

Ik kan nog wel even doorgaan.

In al deze acties heeft Anne Mie Draye een belangrijke rol gespeeld.

2011, het startjaar van de nieuwe master, is ook het jaar dat Anne Mie Draye aantreedt als nieuwe decaan van de Faculteit Rechten, een mooie en verdiende bekroning van haar loopbaan aan de UHasselt.

Als opleidingsdirecteur wordt Anne Mie opgevolgd door Petra Foubert. Onder de kundige leiding van Anne Mie en Petra en ondersteund door een enthousiaste staf, ontwikkelt de opleiding rechten zich voorspoedig. Binnen de Universiteit Hasselt is de rechtenopleiding één van de grote opleidingen en vormt ze een belangrijke versterking van de component humane wetenschappen in het profiel van de universiteit. Dat is ook te merken in het college van decanen, dat nu ook uitgebreid is met de decanen van de faculteiten die de nu in de universiteit geïntegreerde hogeschoolopleidingen verzorgen.

Terugkijkend op haar academische loopbaan aan de Universiteit Hasselt, kan Anne Mie Draye fier zijn op wat er mede door haar drijvende kracht en haar inzet in de verschillende functies die ze bekleed heeft, gerealiseerd werd. Anne Mie startte in 1994 als deeltijds stafflid in een kleine vakgroep rechten, die de rechtsvakken verzorgde in de Faculteit Economie, en eindigt als decaan van een bloeiende Faculteit Rechten met 850 studenten op een prachtige nieuwe campus in Hasselt. De Universiteit Hasselt is er ongetwijfeld een 'rijkere' universiteit door geworden.

Harry MARTENS

INHOUD

<i>Voorwoord</i>	v
<i>Ten geleide</i>	vii
<i>Beknopt CV Anne Mie Draye</i>	xvii
<i>Publicatielijst Anne Mie Draye</i>	xxi

DEEL I. ERFGOED

Openbaarheid binnen de zorg voor het onroerend erfgoed. Een vergelijking tussen het Archeologiedecreet en het Onroerend Erfgoeddecreet Elisabeth AERTS en Karen DECKERS	3
---	---

De minnelijke schikking in het Onroerenderfgoeddecreet Eric LANCKSWERDT	21
---	----

Constitutionalisme en erfgoedbescherming in Zuid-Afrika: Het verhaal van <i>Constitution Hill</i> Toon MOONEN	33
---	----

Zin en onzin van directe werking: het Verdrag van Granada ter bescherming van het bouwkundig erfgoed van Europa als casus Jan THEUNIS	47
---	----

Moet de overheid in een schadevergoeding voorzien voor de beperkingen die voortvloeien uit een beschermingsbesluit? Geert VAN HOORICK	67
---	----

DEEL II. OMGEVINGSRECHT

De vergunningsproblematiek binnen het hippische recht Laura DE DEYNE	79
--	----

Kan het eigendomsrecht de natuur redden? Michael FAURE	107
--	-----

Risico, veiligheid en de noodzaak van preventie Marianne HOPPENBROUWERS.....	125
De omgevingsvergunning: een nieuwe wind? Tom LOOSE.....	139
Recente ontwikkelingen in het omgevingsrecht: analyse en bedenkingen vanuit de principes van <i>good governance</i> als metawaarden van het bestuursrecht Ingrid OPDEBEEK en Stéphanie DE SOMER.....	155
Baten van bodemsanering Theo THEWYS.....	177
De moeizame start van de bestuurlijke lus en de administratieve lus: wie durft er nog lussen? Bernard VANHEUSDEN	189
DEEL III. BESTUURSRECHT	
Liberté de manifester et ordre public Robert ANDERSEN	209
De beslissing van de gemeenteraad over de aard van de wegen: aard, draagwijdte en gevolgen Marc BOES	225
De groei van het aantal administratieve rechtscolleges: een analyse in het licht van ons grondwettelijk model Alexander DE BECKER	239
Openbaar domein, privaat domein en de private eigendom van openbaar domein? Bert DEMARSIN.....	253
De samenleving verandert men niet bij decreet. Politiek-ambtelijke modernisering in de Vlaamse gemeenten. Sofie HENNAU en Johan ACKAERT	273
Rolrechten voor de Raad van State en het recht op toegang tot de rechter Elsbeth LONCKE	293

Heeft het beginsel van de federale loyaleit een eigen betekenis in de toetsingspraktijk van het Grondwettelijk Hof? Peter SCHOLLEN	311
Landinrichting, wat is dat nu eigenlijk? Een analyse van het begrip, de doelstellingen en het toepassingsgebied van de landinrichting naar aanleiding van het nieuwe Landinrichtingsdecreet Stijn VERBIST	323
Domeingoederen – welke contractuele rechten? Kris WAUTERS en Ann-Sophie VANWINSEN	337
Wie niet horen wil ... Over de evolutie van de hoorplicht in het bestuursrecht onder Europese impulsen. Een casus in het vreemdelingenrecht Anja WIJNANTS	357
DEEL IV. ANDERE RECHTSDOMEINEN EN HET BESTUURSRECHT	
A Conflict in Europe: Succession of Copyright Charlotte DECLERCK	375
De aantrekkingskracht van afstotingen: na de OCMW-ziekenhuizen en de OCMW-ouderenzorg, nu de zorgbedrijven. Verzelfstandiging van alle OCMW-zorggerelateerde taken Tom DE GENDT en Steven MATHEÏ	389
De actieve emeritus: arbeidsmogelijkheden na de (vervroegde) uitstap uit de academische wereld anno 2015 Petra FOUBERT, Nilde MAROCCHI en Elisa VERONESI	401
De veranderlijke gevolgen van de verkoop van een kunstwerk naargelang de aard van de werkzaamheden van de kunstenaar Hannelore NIESTEN, Niels DIEPVENS en Niels APPERMONT	415
Gezocht: vrijwilliger met een hart voor erfgoed. Over de toepassing van het arbeidsrecht op vrijwilligers Johan PEETERS	437
Informatieverplichtingen bij verkoop van onroerend erfgoed Joris SWENNEN en Bernard TILLEMANN	455

De wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen (in werking getreden op 1 november 2014) en het huwelijksvermogensrecht. Over de stilzwijgende afschaffing van wetsbepalingen, ongrondwettelijkverklaringen en opheffingen	
Nan TORFS	475
Verbeteringswerken aan een leegstaande woning in Vlaanderen of Brussel: een wereld van verschil voor de proportionele vermindering of kwijtschelding van de onroerende voorheffing	
Elly VAN DE VELDE	487
<i>Lijst van voorintekenaars</i>	507

BEKNOPT CV ANNE MIE DRAYE

UNIVERSITAIRE DIPLOMA'S

Licentiate in de Rechten, KU Leuven *cum laude*, 1978, Aggregaat HSO-NUHO, KU Leuven *cum laude*, Doctor in de Rechten, KU Leuven 1992.

BEROEPSACTIVITEITEN

- van 16 maart 1979 tot 30 september 1987: Attaché bij de Koning Boudewijnstichting, verantwoordelijk voor de programma's Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu, respectievelijk Monumentenzorg.
- van 1 oktober 1987 tot 30 september 1993: assistent aan de Rechtsfaculteit van de KU Leuven, verbonden aan het Instituut voor Administratief Recht en aan het Instituut voor Milieurecht; gedurende het academiejaar 1992-1993 tevens plaatsvervanger voor een leeropdracht monumentenzorg en ruimtelijke ordening aan de Faculteit Toegepaste Wetenschappen.
- van 1 oktober 1993 tot 30 september 1994: deeltijds docent en doctor-assistent aan de Faculteit Toegepaste Wetenschappen respectievelijk aan de Faculteit Rechtsgeleerdheid, KU Leuven.
- van 1 oktober 1994 tot 30 september 2015: docent, hoofddocent, hoogleraar en gewoon hoogleraar aan de UHasselt.
- van 15 mei 2011 tot 1 september 2015: decaan van de Faculteit Rechten van de Universiteit Hasselt met leeropdrachten bestuursrecht en omgevingsrecht.
- Gastprofessor aan de Faculteit Toegepaste Wetenschappen van de KU Leuven met leeropdracht International and Comparative Law in the Field of Conservation (1989-2015).
- Gastprofessor aan de UAntwerpen met leeropdracht Juridische aspecten van de monumentenzorg.
- Gastprofessor aan de Academia Istropolitana Nova, Bratislava met leeropdracht Legal Protection of Immovable Heritage.
- Plaatsvervangend bestuursrechter bij het Milieuhandhavingscollege (2009-2015).

HUIDIGE LIDMAATSCHAPPEN EN BESTUURSMANDATEN

- Belgisch vertegenwoordiger in en vice-president van het Wetenschappelijk Comité Wetgeving van ICOMOS (International Committee on Financial, Legal and Administrative Issues).
- Bestuurder van Argus vzw.

EERDERE LIDMAATSCHAPPEN EN BEHEERSMANDATEN

- Lid/voorzitter van de Henry Ford Conservation Award (1983-2004).
- Voorzitter van Monumentenwacht Vlaanderen vzw (1994-1998).
- Voorzitter van de Prijs Louis Paul Baron Suetens voor Monumentenzorg (1996-2006).
- Voorzitter van de Beroepscommissie Culturele Aangelegenheden (2002-2004).
- Voorzitter van de Beroepscommissie inzake de afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk (2003-2004).
- Lid van de Werkgroep Onroerend Erfgoed, Vlaams-Nederlands Cultureel verdrag (2004-2005).
- Bestuurder van ICOMOS Vlaanderen-Brussel vzw (1997-2007).
- Lid van de jury van de Vlaams-Brabantse Monumentenprijs (2000-2008).
- Lid van de Adviescommissie Cultureel Erfgoed (2007-2010).
- Lid en Voorzitter van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen Vlaams Gewest (1994-2010 en 2010-2012).
- Bestuurder van de Vereniging voor de Bescherming van het Cultureel Onroerend Erfgoed van België (1996-2011).

DEELNAME AAN DOCTORAATSJURY'S

- Copromotor doctoraat B. Vanheusden, Brownfields redevelopment: rechtsvergelijkende analyse betreffende de sanering van sites, KU Leuven/UHasselt, 2007.
- Jurylid doctoraat G. Van Hoorick, Juridische aspecten van het natuurbehoud en de landschapszorg, UGent, 1999.
- Jurylid doctoraat L. Deridder, De verdeling van gas en elektriciteit in België, wetgevend kader, KU Leuven, 2002.
- Jurylid doctoraat G. Deruyter, De atlas van de buurtwegen als archiefbron en basis voor de uitbouw van een netwerk voor trage wegen, UGent, 2005.

- Jurylid doctoraat F. Clauw, Kosten-batenanalyse van bodemsanering, UHasselt, 2007.
- Jurylid doctoraat K. De Cock, Milieueffectenrapportering als instrument van milieubeleid en -recht binnen de EU: onderzoek van de project-mer-, plan-mer- en habitatrichtlijn met het oog op de versterking van de juridische bescherming van het leefmilieu, KU Leuven, 2007.
- Jurylid doctoraat K. De Smedt, Harmonisatie van aansprakelijkheid voor bodemschade: een rechtseconomische analyse, Universiteit Maastricht, december 2007.
- Jurylid doctoraat S. Schoenmaekers, De regulering van architecten in België en Nederland, Universiteit Maastricht, oktober 2010.
- Jurylid doctoraat F. Charvier, Les compétences des collectivités décentralisées en matière de patrimoine culturel. Etude comparée: France, Italie, Belgique, Université Jean Moulin, Lyon3, november 2011.
- Jurylid doctoraat J.C. Dakouri, Le droit maritime international et le transport des hydrocarbures, Universiteit Maastricht, december 2011.
- Jurylid doctoraat J. Van Looveren, Een politiek-institutionele geschiedenis van de archeologische monumentenzorg in België, UA Antwerpen, juni 2014.
- Copromotor doctoraat B. Plevoets, Retail-reuse: an interior view on adaptive reuse of buildings, UHasselt, september 2014.
- Jurylid doctoraat M. Hoppenbrouwers, Chemical liability in the risk society, UHasselt, oktober 2014.
- Jurylid doctoraat S. Kakhzad, Integrated Approach in Management of Coastal Cultural Heritage, KU Leuven, juni 2015.

REDACTEURSCHAPPEN

- Deelredacteur Publiek Recht, *Bijvoorbeeld, Modellen voor de Rechtspraktijk* (1994-2014).
- Lid van de redactieraad van *CDPK (Chroniques de Droit Public / Publiekrechtelijke Kronieken)*.
- Lid van de redactie van *Administratieve Rechtsbibliotheek*.

PUBLICATIELIJST ANNE MIE DRAYE

BOEKEN

- *Gemeentelijke monumentenzorg in Vlaanderen*, Brussel, Koning Boudewijnstichting, 1989, 100 p.
- *Het Bosdecreet van 13 juni 1990. Een nieuw bosbeleid voor Vlaanderen*, Instituut voor Milieurecht, 1991, 147 p. (editor).
- *Monumenten en landschappen in België. Juridische aspecten*. Doctoraal proefschrift, 1992, 551 p.
- *Monumenten en landschappen in België. Juridische aspecten*. Herwerkte en geactualiseerde uitgave van het doctoraal proefschrift in boekvorm, Antwerpen, Maklu, 1993, 358 p, bekroond met de Vijfjaarlijkse Milieuprijs van het Turnhouts Notariaat.
- *Openbaarheid van bestuur in Vlaanderen, België en de Europese instellingen*, Instituut voor Administratief Recht, Leuven 1995, 265 p. (editor).
- *Répertoire notarial: La protection du patrimoine immobilier/ De bescherming van het onroerend erfgoed*, Brussel, Larcier, 1997, 259 p.
- *Erfgoed en verzekeringen*, Brussel, Koning Boudewijnstichting, 1997, 34 p.
- *Milieu en Stedenbouw, Compendium Onroerend Goed*, Antwerpen, Kluwer, 1997, 402 p. (editor).
- *Het juridisch statuut van de buurtwegen*, Brussel, Koning Boudewijnstichting, 1998, 54 p.
- *Openbaarheid van bestuur. Een stand van zaken 1998*, Instituut voor Administratief Recht KU Leuven, 1999, 160 p. (editor).
- *Openbaarheid van bestuur. Stand van zaken 2001*, Leuven, Instituut voor Administratief recht, 2001, 177 p. (editor).
- *Het juridisch statuut van de buurtwegen*, Brussel, Koning Boudewijnstichting, 2002, 54 p. (geactualiseerde versie).
- “La protection du patrimoine immobilier/ De bescherming van het onroerend erfgoed” in *Répertoire notarial*, Brussel, Larcier, 2003, 272 p., volledig herwerkte versie.
- *Handboek Onderhoud, Renovatie en restauratie, De bescherming van monumenten en landschappen*, Mechelen, Kluwer, 2005, 43 p.
- *The protection of archaeological heritage: a comparative analysis* (Ed.), Brussels, Icomos, 2006, 182 p.

- *Handboek roerend en onroerend erfgoed. Wet-, decreet en regelgeving van kracht binnen het Vlaams Gewest/de Vlaamse Gemeenschap*, Brussel, Larcier, 2007, 435 p.
- *Het Rooilijnendecreet van 8 mei 2009*, Leuven, Acco, 2010 (Editor, samen met Drs. S. Verbist), 160 p.
- “De bescherming van Vlaams Werelderfgoed: een specifieke decretale regeling vereist?” in *Liber Amicorum Marc Boes*, Brugge, die Keure, 2011, 17 p., tevens co-editor van dit *Liber Amicorum* met K. Deketelaere en D. D’Hooghe, 773 p.

BIJDRAGEN IN TIJDSCHRIFTEN EN VERZAMELWERKEN

- “Gemeentelijke monumentenzorg in Vlaanderen”, Eurostad, 1989, nr. 4, 7 p.
- “Waar staan we met de monumentenzorg in Vlaanderen? Een beknopt overzicht inzake beleid en wetgeving in de periode 1975-1989”, Parallel verschenen in Eurostad, 1989 nr. 14 en in het Congresboek van de Interlimburgse Monumentendag, 1990, 12 p.
- “Instrumenten voor gemeentelijk monumentenbeleid”, Terzake, mei 1990, 2 p.
- “La protection du patrimoine culturel mobilier en Belgique”, acta van het 13e Internationaal Congres voor Rechtsvergelijking, gehouden te Montréal, augustus 1990, 8 p.
- “De l’intérêt à l’annulation d’un arrêté de classement” (noot onder het arrest van de Raad van State inzake *Bilton Properties* van 10 juni 1992), *Aménagement-Environnement* 1992/4, 3 p.
- “Monumenten en landschappen in de notariële praktijk”, Tekst van een referaat gehouden tijdens de notariële recyclagedagen op 30 september-1 oktober 1993, gepubliceerd in het congresboek *Notariaat en Milieu*, 58 p.
- “De Brusselse ordonnantie inzake het behoud van het onroerend erfgoed van 4 maart 1993”, *Milieurecht Info* juni 1993, 6 p.
- “Een restauratiepremie voor openbare besturen”, *Milieurecht Info* augustus 1993, 3 p.
- “Een nieuwe procedure voor de bescherming van landschappen”, *Milieurecht Info* november 1993, 3 p.
- “De bescherming van stads- en dorpsgezichten en van landschappen in het Vlaams Gewest” (noot onder het arrest 50/93 van het Arbitragehof), *Tijdschrift voor Milieurecht* 1993, nr. 5, 3 p.
- “Het Vlaams Gewest beschermt zijn archeologisch patrimonium”, *Milieurecht Info* december 1993, 3 p.
- “De bescherming van het erfgoed in het Waals Gewest. Recente evoluties”, *Milieurecht Info* december 1993, 1 p.

- “De bescherming van het onroerend erfgoed in het Vlaams Gewest”, *T.Gem.* maart 1994, 26 p.
- “De bescherming van het onroerend erfgoed en de wetgeving ruimtelijke ordening en stedenbouw” in *Recente ontwikkelingen inzake ruimtelijke ordening en stedenbouw*, Brugge, die Keure, 1994, 30 p.
- “Monumentenzorg in het Programmadecreet 1994”, *Milieurecht Info* februari 1994, 2 p.
- “De Duitstalige Gemeenschap en het Bouwkundig Erfgoed”, *Milieurecht Info* april 1994, 3 p.
- “Uitvoeringsbesluiten bij het decreet archeologisch patrimonium”, *Milieurecht Info* september 1994, 5 p.
- “La protection des domaines cisterciens. Cadres législatifs et réglementaires. Politiques de protection”, Tekst van een referaat gehouden tijdens een internationaal colloquium over “L’espace cistercien”, door ICOMOS-France georganiseerd te Narbonne van 24 tot 27 maart 1993, *Congresboek*, 1995, 12 p.
- “Een nieuwe regeling inzake de onderhoudspremie van beschermde monumenten”, *Milieurecht Info* maart 1995, 3 p.
- “Het administratief toezicht op de gemeente Voeren na het Voerenbesluit van 9 januari 1995”, *T.Gem.* 1995/3, 15 p. (In samenwerking met D. D’hooghe, K. Leus en I. Opdebeek).
- “De bescherming van het onroerend erfgoed: recente evoluties in decreet- en regelgeving”, *Milieurecht Info* juni 1995, 7 p.
- “Nieuwe premiereregelingen voor beschermd erfgoed”, *Milieurecht Info* oktober 1995, 6 p.
- “De bescherming van het erfgoed in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest” in *De bescherming van het onroerend erfgoed. Recht en Praktijk*, Leuven, Instituut voor Milieurecht, 1995, 21 p.
- “De bescherming van het onroerend erfgoed: actiemogelijkheden voor verenigingen op gemeentelijk, provinciaal en gewestelijk niveau”, *Verslagboek van de studiedag van 19 maart 1995*, VCM, 1995, 11 p.
- “Monumenten en landschappen” in *Recht voor de onderneming*, Kluwer, 1996, 39 p.
- Trefwoorden landschappen en monumenten in *Milieurechtlexicon*, Kluwer, 1996, 8 p. en 10 p.
- “Een nieuw decreet voor de bescherming van landschappen”, *Milieurecht Info* augustus-september 1996, 5 p.
- “Het decreet van 16 april 1996 houdende bescherming van landschappen”, *Tijdschrift voor Milieurecht* 1997/1, 8 p.
- “De juridische bescherming van het onroerend erfgoed in het Vlaams Gewest: een stand van zaken” in *Milieurecht in België, status quaestionis anno 1997*, Brugge, die Keure, 1997, 16 p.
- “De rangschikking van landschappen en schadevergoeding, noot bij een arrest van het Hof van Beroep te Brussel”, *Publiekrechtelijke Chronieken* 1997/2, 3 p.

- “Het bodemsaneringsdecreet en zijn uitvoering. Juridische toelichting”, LUC – juridische bijscholing, 1997, 20 p.
- “De omzendbrief RO/96/3 van 28 juni 1996 betreffende de adviezen die door de gemeente bij bouw- en verkavelingsvergunningen en stedenbouwkundige attesten ingewonnen worden”, *TROS* 1997, bijzonder nummer, 5 p.
- “Is de wetgeving betreffende de kerkbesturen aan herziening toe?”, *VCM-Contact* juli 1997, 5 p.
- “Een eerste uitvoeringsbesluit bij het landschapsdecreet”, *Milieurecht Info* november/december 1997, 5 p.
- “The protection of historical centres” in *La questione dei centri storici*, Napels, 1997, 19 p.
- “Rangschikking van landschappen, waardevermindering en schadevergoeding” (noot onder een arrest van het hof van beroep van Gent van 20 mei 1997), *Algemeen Juridisch Tijdschrift* 1997-98/2, 4 p.
- “Boekbespreking: De onteigening ten algemenen nutte”, *Jura Falconis libri*, 1997, *Tijdschrift voor Privaatrecht* 1998, 14 p.
- “Monuments classés et permis de bâtir”, *Aménagement et Environnement* 1998/2, 5 p.
- *Stedenbouwzakboekje*, hoofdstuk “Onteigening en planschade”, Antwerpen, 1998, 20 p.
- “Een nieuwe subsidieregeling voor het erfgoed in de Duitstalige Gemeenschap”, *Milieu en Energierecht* november 1998, 6 p.
- “Rangschikking van landschappen, erfdienstbaarheden en delegatie” (noot onder arrest nr. 74.705 van de Raad van State), *TROS* 1999/1, 6 p.
- “De decreet- en regelgeving inzake de bescherming van het erfgoed en oudere rangschikkingsbesluiten” (noot onder arrest nr. 76.973 van de Raad van State), *TMR* 1999/3, 5 p.
- “De bescherming van het onroerend erfgoed” in *Recht voor de onderneming*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 46 p.
- “Verordeningen en andere instrumenten” in *Het nieuwe decreet op de ruimtelijke ordening*, Brugge, die Keure, 1999, 9 p. (in samenwerking met M. Boes).
- “Het gebouw Thurn und Taxis, De Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Functioneel belang” (noot onder het arrest nr. 78.947 van de Raad van State), *CDPK* 2000/1, 5 p.
- “Monuments and landscapes” in *International Encyclopaedia of law, Environmental law*, Den Haag, Kluwer Law International, 2000, 6 p.
- “De herstelmaatregel en het monumentendecreet” (noot onder twee arresten van het hof van beroep van Gent), *TMR* 2000/4, 6 p.
- “Erfgoedbeheer: juridische structuren op maat” in *Management van erfgoedprojecten*, Brussel, Koning Boudewijnstichting, 2001, 8 p.
- “The protection of immovable heritage in Belgium” in *Policy and law in heritage conservation*, London and New York, Spon Press, 2001, 29 p.

- “De bescherming van het onroerend erfgoed” in *Handboek Milieurecht*, Brugge, die Keure, 2001, 23 p.
- “Bescherming van monumenten en landschappen in het Vlaams Gewest” in *Handboek Onderhoud, Renovatie en Restauratie*, Antwerpen, Kluwer, 2001, 43 p.
- “Recente ontwikkelingen inzake onteigening” in *Themis, Administratief Recht*, Brugge, die Keure, 2001, 17 p. (samen met I. Martens).
- “Zonevreemdheid: definitieve oplossingen?” in *Jaarboek Milieurecht 2001*, Brugge, die Keure, 2002, 22 p.
- “Urban preservation in the Flemish Region: legal, administrative and Financial Issues” in *Legal methods of furthering urban preservation*, Israël, ICOMOS, 2002, 4 p.
- “Waardevol niet-beschermd erfgoed: nood aan een wettelijk kader?” in *Verlagboek negende VCM-ontmoetingsdag*, Brussel, 2003, 4 p.
- “Stedenbouwkundige verordeningen” in *Handboek Ruimtelijke Ordening*, Brugge, die Keure, 2004, 20 p., i.s.m. M. Boes.
- “Het conformiteitsattest in het Vlaams en Waals ruimtelijk ordeningsrecht” in *Jaarboek Bouwrecht*, Brugge, 2004, die Keure, 14 p.
- “De Raad van State en de verlegging van buurtwegen”, Antwerpen, 2004, *VCM Contact*, 8 p.
- “Geen toekomst voor beschermde stads- en dorpsgezichten?” (noot onder RvS, arrest nr. 134.298), *CDPK 2005/1*, 13 p.
- “De bescherming van stads- en dorpsgezichten: de recente rechtspraak van de Raad van State” in *LeuVeM*, Brugge, die Keure, 2005, 4 p.
- “De bescherming van het onroerend erfgoed. Het belang van een correct gebruik van het voorhanden zijnde instrumentarium”, *TROS 2005/3*, 8 p.
- “De afbakening van ankerplaatsen en erfgoedlandschappen gewikt en gewogen”, *TROS 2006/1*, 10 p.
- “Onroerend erfgoed” in *Handboek Milieu- en Energierecht*, Brugge, die Keure, 2006, 31 p.
- “Beschermd monumenten en onteigening”, *TROS 2007/3*, 8 p.
- “Economics of historic preservation. A first reflection” in *Cultural heritage and regional development*, UGent, 2007, 4 p.
- “Het moeilijk te herstellen ernstig nadeel en de decreetgeving onroerend erfgoed. Een overzicht van rechtspraak”, *TROS 2008/1*, 7 p.
- “De bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten en landschappen in het Vlaams Gewest”, Mechelen, Kluwer, actualisering van een eerdere bijdrage, *Vademecum voor de Architect en Handboek Onderhoud Renovatie en Restauratie*, 2008, 45 p.
- “Buurtwegen en publiekrechtelijke erfdienstbaarheden van doorgang. Een analyse van wetgeving en recente rechtspraak”, *CDPK 2008/2*, 21 p.
- “The protection of archaeological heritage. The United States and Belgium compared”, *Art & Law*, Brugge, die Keure, 2008, 17 p. (samen met J. Reap).

- “Over ankerplaatsen, erfgoedlandschappen en zorgplicht”, *TROS* 2008/4, 11 p.
- “Premies voor werken in beschermde landschappen, ankerplaatsen en erfgoedlandschappen” in *Handboek Onderhoud Renovatie en Restauratie*, Mechelen, Kluwer, 2009, 22 p.
- “De Duitstalige Gemeenschap en de bescherming van het onroerend erfgoed”, *CDPK* 2009/1, 21 p.
- “De bescherming van stads- en dorpsgezichten: een moeilijke evenwichts-oefening”, *TROS* 2009/4, 11 p.
- “Criteria for the conservation of the built heritage in Belgium” in *Criteria for the built heritage*, Helsinki, Icomos Finland, 2009, 3 p.
- “Inpasbaarheid van beschermingsbesluiten in bestemmingsplannen. Recente rechtspraak van de Nederlandstalige en Franstalige Kamers van de Raad van State” in *Liber Amicorum R. Andersen*, Brussel, Bruylant, 2009, 19 p.
- “De indeling en het statuut der wegen” in *Rechtskroniek voor de Vrede- en Politie-rechters*, Brugge, die Keure, 2010, 22 p.
- “Over de milieustakingsvordering, golfterreinen en het Vlaams Golfmemorandum”, *MER* 2010, 12 p.
- “Stedenbouwkundige verordeningen” in *Handboek Ruimtelijke ordening en Stedenbouw*, Brugge, die Keure, 2010, 21 p. (samen met prof.dr. M. Boes).
- “De gemeenten en de zorg voor het onroerend erfgoed”, *T.Gem.* 2010, 11 p.
- “De bescherming van het onroerend erfgoed en het notariaat”, *T.Not.* 2011, 23 p.
- “Informatie en geheimhouding binnen de zorg voor het onroerend erfgoed. De regeling inzake archeologische monumenten en vindplaatsen” in *Geheimen in het recht*, Antwerpen, Intersentia, 2011, 13 p.
- “Een nieuw huis voor het gerecht in Hasselt” in *Rechtspraak achter schuine gevels*, Hasselt, Erfgoedcel, 2012, 4 p.
- “De bescherming van het archeologisch erfgoed” in *Themis Kunstrecht*, Brugge, die Keure, 2012, 25 p.
- “Lokale besturen en buurtwegen”, *Tijdschrift voor Politie- en Vrederechters*, Bijzonder nummer, 2013, 15 p.
- “Ruimtelijke uitvoeringsplannen: een update” in *Actualia Ruimtelijke Ordening*, Antwerpen, Intersentia, 2013, 24 p.
- “Het Onroerenderfgoeddecreet: instanties en actoren, inventarisatie en bescherming” in A.M. Draye (ed.), *Actualia Onroerend Erfgoed*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 36 p.
- “De adviezen van de Expertencommissie Onroerend Erfgoed”, *MER* 2014/4, 5 p.
- “Het Onroerenderfgoeddecreet: een algemene bespreking”, *CDPK* 2014/4, 33 p.
- “Het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013”, *HORR*, Mechelen, Kluwer, 2015, 46 p.